

Oponentský posudek rigorózní práce

Název práce: Rodina v procesu porozvodové adaptace v kontextu OSPOD: případová studie, poradenská práce z pohledu psychologa

Autorka práce: Mgr. Veronika Buriánová

Rigorózní práce Veroniky Buriánové odpovídá nejen na potřebu ukotvit a zrcadlit teoretický diskurz své poradenské zkušenosti psycholožky na OSPOD, ale také na empirickou mezeru ve výzkumu porozvodové adaptace rodiny. Respektive, jak oprávněně autorka podotýká, badatelé ve fenoménu vlivu rozvodu na kvalitu života jednotlivce většinou centrují svůj zájem na dopad na děti. Autorka se tedy věnuje tématu, které je na první pohled tematicky řešené již mnoho desetiletí. Hlubší perspektiva nám však otevře pohled, nezatížený pouze lineárními souvislostmi, ale akcentovaný prizmatem systémovým, resp. systemickým.

Výslednou práci autorky považuji za podnětnou a inspirativní. Cíle její studie jsou jednoznačně vytyčeny a volba jednotlivých kapitol či podkapitol míří k finálnímu splnění cíle, návaznost je plynulá, logická. Úvodní kapitoly úzce komunikují s empirickou částí. Tato posloupnost pak graduje v závěrečné diskuzi a prezentaci závěrů. Autorka pojímá téma komplexně, těžiště teoretické části, která se skládá z šesti kapitol, je především v analýze a následné komparaci problematiky porozvodové adaptace. Terminologický aparát a hlavní teze jednotlivých subtémat podpírá zejména o primární, často zahraniční prameny, které dokáže adekvátně zhodnotit, analyzovat, srovnat. Oceňuji také kritický přístup k závěrům empirických studií, které autorka hojně diskutuje a také prokládá otázkami, které v této souvislosti považuje za diskutabilní či inspirativní. Logice a přehlednosti také napomáhají vhodně vybrané ilustrativní grafy a tabulky. Za nejvíce zdařilou považuji kapitolu č. 5, která pojednává o aktuální podobě diskurzu porozvodové péče o děti v ČR. Je škoda, že autorka pro silnější argumentaci pro změny v porozvodovém uspořádání v české praxi nezvolila širší pojednání i o zahraničních zkušenostech. Také kapitola o intervenujících institucích a profesích mohla být rozsáhlejší. Formální připomínky mám k přílišnému členění textu na subkapitolky, (např. na s. 16, ale i jinde), což působí uměle.

Výzkumný design byl zvolen jako analýza osmi kazuistik rodin v procesu porozvodové adaptace. Pro výzkumný cíl považuji tuto formu sběru dat i analytický proces za přiměřený a vhodný. V empirické části autorka prokázala nejen znalost metodologického zázemí, ale také vysokou míru úrovně kvality interpretace dat. Jejich postupná kategorizace, interpretace je v souladu s kritérii kladenými na kvalitativní výzkumný design, včetně reflexe vědomí nedostatků vyvěrajících z malého výzkumného vzorku a také omezeními pro případné poradenské aplikace, kdy autorka si je vědoma, že pro tento dílčí cíl (přínosy psychologického poradenství) nemá dostatek validních dat. Přesto je při prezentaci dat zjevná snaha badatelky o komplexnost a plastičnost dat.

Diskuse pak přináší přesvědčivé závěry své sondy a rovněž zjištění reflektuje s dalšími relevantními studii. Autorka se také věnuje možným praktickým dopadům těchto zjištění pro cílovou skupinu i aplikační možnosti v poradenství a také v institucionální spolupráci.

Neopomíjí limity své studie a možné subjektivní interpretace ovlivněné poradenskou prací se zkoumanými rodinami.

Výsledky analýzy kazuistického materiálu mě dovedly k několika otázkám k obhajobě práce:

- 1, Jak si autorka vysvětluje nízký zájem výzkumníků o problematiku porozvodové adaptace rodičů v ČR?
- 2, Pro účely této práce byla zvolena jako klíčová metoda analýza případové studie. Jak by mohl vypadat kvantitativně postavený výzkumný design, který by měl podobné cíle, ale sledoval by větší skupinu zkoumaných osob?
- 3, Jaké faktory považuje autorka z hlediska porozvodové adaptace za nejvíce protektivní?
- 4, Jakou roli hraje věk aktérů (jak dětí, tak dospělých) v procesu adaptace na rozvod rodičů?
- 5, Jaké změny by z hlediska psychologického poradenství navrhovala pro změnu praxe soudního rozhodování?

Z formálního hlediska nelze mít k práci větší výhrady. Je psána čtivě, čtenáře jednotlivými tématy adekvátně doprovází, včetně krátkých vsuvek ze své praxe, přitom je zachována vysoká kvalita odborného jazyka a dikce. Bez výskytu gramatických chyb či překlepů. Větší pozornost mohla být věnována označení grafů, u několika z nich chybí označení (např. s. 12, 17, 22, 23). Text splňuje bibliografické normy, rozsah použitých zdrojů považuji za standardní, s vyváženým podílem domácích i zahraničních zdrojů. Seznam literatury by měl být doplněn o citované zákony. Práce odpovídá parametrům odborného textu, hodnotím ji jako zdařilou.

Rigorózní práci Veroniky Buriánové doporučuji k obhajobě s hodnocením výborně.

V Praze dne 29. 1. 2014

PhDr. Pavla Presslerová, Ph.D.